

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ІСАКОВ М.Г., ПОПОВА В.М, МАГІСТРИ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСТТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Управління економічною безпекою аграрних підприємств спрямоване на забезпечення стійкого та безпечного стану всіх інститутів господарюванн. Дослідження підтверджують, що забезпечення економічної безпеки підприємств аграрного сектора України повинно визначатися структурою агропромислового комплексу країни. Відповідно, об'єктами виступають, по-перше, сфери АПК, по-друге, виробничий і невиробничий комплекси АПК і, по-третє, – продуктові підкомплекси. При цьому, економічну безпеку підприємств аграрного сектора розділяють на безпеку продовольчого комплексу і безпеку комплексу непродовольчтварів, припускає безпеку галузей сільського господарства і переробки, що поставляють населенню продукти харчування, а також підприємства, що постачають засобами виробництва перші, які займаються заготівлею і транспортуванням продовольчих товарів.

Система управління організаційно-правовою безпекою підприємства покликана обслуговувати процес реалізації відповідної політики підприємства, яка є імплементацією відповідної стратегії управління. Вибір стратегії управління безпекою аграрних підприємств повинен передбачати генерування великої кількості деталізованих стратегій, які б давали змогу досягати цілей підвищення економічної ефективності, а їх аналіз та корекцію довести до рівня адекватності цілям розвитку підприємства та реалізації загальної стратегії.

Стратегії потребують для своєї реалізації певних ресурсів для виконання функціональних завдань гарантування повернення інвестованого капіталу, забезпечуючи тим самим економічний захист інтересів інвестора.

Структура економічної безпеки підприємств аграрного сектора складна й багатогранна. Її складові частини пов'язані між собою та впливають на забезпечення економічної безпеки аграрного сектора,

* Науковий керівник – Дудник О.В., к.е.н., доцент

несучи загрози його сталому розвитку. Аналізуючи дослідження різних авторів з питань структури економічної безпеки підприємств аграрного сектора та на основі власних досліджень, ми пропонуємо сформулювати структуру економічної безпеки з таких складових: продовольча безпека, інвестиційна безпека, зовнішньоекономічна безпека, виробнича безпека, енергетична безпека, науково-технологічна безпека, безпека ринку праці, кадрова безпека, фінансова безпека, сировинно-ресурсна безпека, правопорядок, екологічна безпека.

Невід'ємною складовою частиною економічної безпеки аграрного сектора є продовольча безпека. Кожна країна незалежно від рівня розвитку прагне гарантувати продовольчу безпеку власному населенню. Вважається, що країна знаходиться в безпечному стані щодо продовольчої безпеки, якщо вона здатна за рахунок власного виробництва забезпечити харчування всім громадянам на рівні не нижче 70 відсотків до науково обґрунтованої фізіологічної норми споживання.

Інвестиційна безпека на рівні аграрного сектора визначається наявністю в ній грошового та матеріального капіталу, призначеного для інвестування в сферу створення аграрної продукції, а також рівнем залежності аграрного сектора від внутрішніх та зовнішніх джерел капіталу.

При аналізі інвестиційної безпеки на цьому рівні необхідно перш за все визначати реальні джерела та напрями фінансування, структуру інвестицій, розробляти раціональні та ефективні заходи по виконанню загальнодержавних, регіональних і місцевих соціально-економічних та інноваційних програм, відтворювальних процесів на макро- і мікрорівнях.

Безпосередній зв'язок з інвестиційною безпекою аграрного сектора має зовнішньоекономічна складова його безпеки. На думку вчених, заходи щодо забезпечення зовнішньоекономічної безпеки аграрного сектора України мають ґрунтуватися на таких принципах: дотримання загальновизнаних норм міжнародного права; безумовний захист економічних інтересів, своєчасність та адекватність дій щодо нейтралізації загроз цим інтересам; узгодженість економічних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в АПК з економічними інтересами держави; рівноправність відносин між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності; поміркованість у наданні національній економіці відкритого характеру, послідовна диференціація зовнішньоекономічних зв'язків; подолання

сировинного перекосу в структурі експорту, нормалізація сальдо торгового та платіжного балансу на рівні АПК; залучення іноземного капіталу; раціоналізація коопераційних зв'язків і прислання до глобальних технологічних ланцюгів.

Виробнича безпека підприємств аграрного сектора визначається динамікою приросту аграрного виробництва країни. Головними причинами кризового стану були низький рівень освоєння інновацій вітчизняними агропідприємствами та відсутність належного інвестування реального сектора економіки за рахунок усіх джерел. Для підвищення рівня виробничої безпеки аграрного сектора необхідно забезпечити спершу належний рівень його інвестиційної безпеки.

Отже, здійснення структурних зрушень в АПК є важливою умовою досягнення стратегічних змін. Останнім часом спостерігається активізація діяльності в аграрному секторі в напрямку розробки та впровадження концепцій і державних програм розвитку пріоритетних секторів сільгоспвиробництва.

Література.

1. Васильців Т.Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія/Васильців ТГ, Волошин ВІ, Бойкевич ОР, Каркавчук ВВ,[за ред. ТГ Васильціва]." *Львів: Видавництво* (2012).

2. Грідін О.В. Сутність, місце та сучасне значення ризик-менеджменту в управлінській парадигмі організації/ОВ Грідін, ОВ Дудник, СВ Руденко//Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка.-2018.-Вип. 191.-С. 188-201.-Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdusg_2018_191_21

3. Косодій Р.П. Проблеми сільського розвитку в умовах глобалізації / Р. П. Косодій // Економіка АПК. – 2009. – № 4. – С. 132.

4. Краля В.Г. Розвиток економічного потенціалу аграрних підприємств, як складова управління їх конкурентоспроможністю [Електронний ресурс] /В.Г.Краля, О.В.Дудник, О.В.Смігунова//Інфраструктура ринку. – 2017. - №6. – Режим доступу до ресурсу:<http://www.market-infr.od.ua/uk/6-2017>

5. Красноручський О.О. Системи управління збутовою діяльністю аграрних підприємств: стратегія, механізми, інструментарій [монографія] / О.О. Красноручський. — Херсон: Грінь Д.С, 2012. —348 с.